

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: 2 Koningen 2, 1 - 14
Middagdienst

Broeders en zusters, de Here wil ons vanmiddag laten stilstaan bij de betekenis van de hemelvaart van zijn knecht Elia. Hij wil ons daarmee laten zien dat Hij in zijn knechten de profeten voor zijn volk zorgt en zal blijven zorgen. Ook al is Hij hoog verheven, toch is Hij ook bezig met zijn volk op aarde. Van die hoogheid van de Here willen dan ook straks zingen met de woorden van Psalm 29 de verzen 1 en 5. Maar we willen deze dienst beginnen met onze afhankelijkheid van de Here te belijden en vervolgens te luisteren naar de groet van vrede en genade waarmee de Here ons tegemoet treedt. Laten we uit eerbied voor de Here nu gaan staan. En ieder van ons spreke in zijn hart nu de volgende woorden.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 29 : 1 en 5**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing: 2 Koningen 2 : 1 - 18**
- 6. Lied : Psalm 135 : 4 en 8**
- 7. Tekst : 2 Koningen 2 : 1 - 14**
- 8. Belijdenis van ons geloof met de woorden van de Apostolische Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
- 9. Dankzegging en voorbede**
- 10. Slotzang : Psalm 68 : 8 en 11 (over de Here die ons dag aan dag omringt)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein.

We staan vanmiddag stil bij een heel bijzondere geschiedenis uit de Bijbel. De hemelvaart van Elia. Samen met Henoeh is hij de enige gewone sterveling geweest die niet gestorven is. Alle andere mensen zijn gestorven, wij zullen waarschijnlijk sterven en de mensen na ons ook. Velen beschouwen de dood bijna als de enige zekerheid die er is: één ding is zeker, dood gaan we allemaal. En nu laat de Here hier zien, dat dat helemaal niet bij voorbaat zeker. Ja, dat het ook anders kan gaan. Wel roept het natuurlijk vragen op. Waarom maakt de Here voor Elia deze uitzondering? Is Elia zo uitzonderlijk? Of is er nog iets anders aan de hand. De Here komt deze middag in zijn Woord tot ons in de geschiedenis van de hemelvaart van Elia en de opvolging door Elisa. En de Here laat ons in die geschiedenis zijn trouw zien aan zijn volk. Hij laat zien dat Hij wel zijn dienstknechten wegneemt van zijn volk, maar niet zijn Geest. En zo heb ik de tekst van vanmiddag dan ook samengevat.

De Here laat in de hemelvaart van Elia zien, dat Hij wel zijn dienstknecht wegneemt, maar niet zijn Geest.

En dat zijn dan ook de twee dingen waar we op zullen letten:

- 1. op de wegneming van Elia,**
- 2. en op de ambtsopvolging door Elisa.**

We gaan dus eerst letten op de wegneming van Elia. Het is onrustig onder de profeten van de Here in Israël. Zowel bij de profeten in Gilgal, als bij de profeten in Jericho, als bij Elisa en Elia. Ze weten het: vandaag is het zover. De Here gaat onze grote leider, onze grote steun en toeverlaat, Elia, van ons wegnemen. De rots in de branding. De man, die vijfhonderd profeten van de Baäl durfde uit te dagen, de man die maar hoefde te bidden om droogte en de Here gaf het drieënhalft jaar lang. De man die niet bang was voor Achab. De man aan wie de Here verschenen was op de berg Horeb, nadat Hij hem eerst veertig dagen en nachten zonder eten en drinken door de woestijn had laten trekken. Deze man, die blijkens al deze tekens, zo'n bijzondere plaats bij de Here had. Hij zou spoedig niet meer in hun midden zijn. Na vandaag zouden ze het zonder deze man moeten doen, die zo dicht bij de Here mocht leven en zo door de Here met kracht en geest was bekleed. En u kunt zich voorstellen dat velen grote zorgen hebben. Want hoe moet het dan straks als Elia er niet meer is. Elia is toch niet te vervangen! Ja, ze maken

zich grote zorgen over de toekomst van Israël en waarschijnlijk ook van zichzelf. Want als Elia er niet meer is, dan zal Izebel snel de strijd beslechten in het voordeel van de Baäl en dan zullen ze zelf waarschijnlijk moeten vluchten om niet door haar soldaten gedood te worden.

Elia zelf weet het ook: zijn laatste dag hier op aarde is aangebroken. En Elisa weet: Elia gaat straks weg en dan moet hij Elia opvolgen. U weet dat de Here zelf Elisa heeft aangewezen om Elia op te volgen. Zijn roeping wordt beschreven in 1 Koningen 19 de verzen 19-21. En ongetwijfeld zijn ook deze twee mannen in hun hart bezig geweest met die nabije toekomst. Elia vooral met de vraag hoe die wegneming van de aarde zou verlopen en wat hij straks in de hemel te zien gaat krijgen. En Elisa waarschijnlijk vooral met de zware taak die hem wacht om Elia op te volgen.

Elia moet van de Here naar Betel gaan. In eerste instantie wil Elia alleen gaan. Waarom precies wordt ons niet vermeld. Misschien uit bescheidenheid, omdat hij niet wilde dat een ander zou zien met welke eer hij door de Here bekleed zou worden. Misschien omdat hij graag alleen wilde zijn met zijn gedachten. Hij was gewend om veel alleen te zijn en was daar mogelijk van gaan houden. Maar Elisa weigert om Elia alleen te laten gaan. Waarom precies wordt ook niet duidelijk. Maar hij is heel beslist: zo waar de Here leeft en uzelf leeft, ik zal u niet verlaten. En zo gaan de twee mannen samen op weg. Op weg naar Betel komen de twee mannen langs de profetenschool langs Gilgal, waar Elia een profetenschool heeft gesticht. En de profeten zoeken Elisa op om met Elisa hun zorg te delen: weet u, dat de Here heden uw heer boven uw hoofd zal wegnemen? De profeten erkennen de bijzondere positie van Elisa. Elia wordt in de eerste plaats van boven Elisa's hoofd weggenomen. Maar Elisa maakt ze snel duidelijk, dat ze niets nieuws vertellen. 'Ook ik weet het, zwijgt stil.' En ze doen er het zwijgen toe.

Dan krijgt Elia de opdracht van de Here om naar Jericho te gaan. In Jericho is ook een profetenschool. Blijkbaar wil de Here dat Elia vlak voor zijn afscheid van de aarde nog even langs zijn profeten gaat, zodat ze hem nog een keer zien en mogelijk afscheid kunnen nemen van elkaar. Al is dat waarschijnlijk min of meer bedekt gegaan. Iedereen wist dat dit de laatste keer was, dat ze elkaar zouden zien, maar niemand praat erover.

En zo speelt zich in Jericho hetzelfde tafereel af als in Gilgal. De profeten schieten Elisa aan. Elia probeert Elisa over te halen niet verder mee te gaan. En Elisa reageert weer op dezelfde besliste manier. Hij gaat mee en de profeten moeten er het zwijgen toe doen.

En zo lopen Elia en Elisa samen verder. De profeten van Jericho volgen op gepaste afstand. En als Elia en Elisa aan de oever van de Jordaan stilstaan, blijven zij op afstand toekijken. En ze zien dan hoe Elia zijn profetenmantel, zijn ambtsgewaad afdoet, hem in een soort wrongel draait en er dan mee op het water slaat. En dan zien ze tot hun verbazing hoe het water van de rivier aan de ene kant ophoudt met stromen, terwijl het aan de andere kant verder stroomt, zodat de rivier daar op die plaats droogvalt. Vervolgens zien ze Elia en Elisa oversteken. En als ze overgestoken zijn, begint de rivier weer te stromen. De bedoeling is duidelijk: zij moeten aan deze kant van de rivier blijven. Zij zullen niet mogen zien wat er met Elia gaat gebeuren.

Eenmaal met zijn tweeën aan de overkant stelt Elia Elisa een vraag. Hij vraagt hem een wens te doen. Waarom wordt ons niet verteld. Maar de overkomst met Salomo is opvallend. Ook Salomo mocht een wens doen bij de aanvaarding van zijn ambtsdienst. Toen hij koning werd. Zo mag Elisa hier een wens te doen. En waarschijnlijk wil Elia op die manier achterhalen wat er in het hart van Elisa leeft. Hij zal straks niets meer voor Israël kunnen doen, Elisa gaat het werk overnemen. Maar hoe zal Elisa dat doen? Zal hij trouw zijn? Zal hij zijn eigen eer en aanzien zoeken of zal hij zich voor de Here en het inzetten. Wat is uw wens? Wat zal ik voor u doen, voordat ik van u word weggenomen.

En Elisa weet wat hij wil: hij wil dat een dubbel deel van de geest van Elia op hem zal zijn. Wat bedoelt Elisa daarmee precies mee? Wil hij een twee maal zo grote geest hebben als Elia had? Aan die mogelijkheid is wel gedacht. En exegeten hebben ook wel geprobeerd aan de hand van de wonderen die Elisa heeft gedaan duidelijk te maken dat Elisa groter was dan Elia. Toch is dat moeilijk vol te houden in het licht van de bijbel. Elia wordt naar de hemel opgenomen zonder te sterven. Elisa sterft zoals ieder mens. En als de Here Jezus later verheerlijkt wordt op de berg, zijn daar niet Mozes en Elisa, maar Mozes en Elia. De gedachte is hier hetzelfde als in Deuteronomium 21 vers 17. Daar staat: maar de zoon van de niet-beminde, moet hij erkennen door hem een dubbel deel te geven van alles wat het zijne zal blijken te zijn. Elisa vraagt hier dus om het deel van de eerstgeborene. Elisa verlangt in de voetsporen van zijn geestelijke vader Elia te mogen gaan. Elia was ook als een soort vader voor Elisa, zoals blijkt uit vers 12 als Elia wordt opgenomen. Dan roept hij het uit: mijn vader, mijn vader!

Elia is waarschijnlijk aan de ene kant heel blij geweest met deze wens van zijn leerling. Elisa wil blijkbaar de Here de het volk Israël dienen. Maar Elia weet ook als geen ander

dat hij iets vraagt wat heel moeilijk is. Want hij heeft zelf aan den lijve ervaren hoe zwaar het is om profeet van de Here te zijn in Israël. Bovendien ligt wat Elisa vraagt buiten zijn kracht om dat te geven. Niet hij bepaalt op wie en in welke mate de Geest van de Here in mensen zal wonen. Daarom verbindt hij de vervulling van de wens van Elisa aan iets anders dat hij ook niet bepaalt. Namelijk of Elisa zal zien hoe hij wordt weggenomen van de aarde. Als Elisa zal zien hoe hij wordt weggenomen, dan zal de Here zijn wens vervullen. Indien hij het niet zien zal, dan zal zijn wens niet in vervulling gaan. En zo gaan ze dan al pratend samen verder. Totdat er plotseling een vurige wagen met vurige paarden verschijnt en deze Elia van de aarde wegnemen naar de hemel.

Wat een feest moet dat voor Elia geweest zijn. Zo zonder de dood gezien te hebben binnengehaald te worden in de hemel. Min of meer als een overwinnaar op een wagen de hemel mogen binnen rijden. Zoals aardse koningen in die dagen, na een geslaagde veldtocht op hun wagen de hoofdstad binnenreden. Zo komt Elia in de hemel. Wat een eerbewijs voor een mens en zondaar zoals Elia toch ook was. En wat laat de Here ook hierin zijn genade zien, dat Hij een mens deze eer bewijst. En wat is het voor de kerk in die dagen, en in het bijzonder voor de profeten, ook een heerlijk bewijs geweest van het feit dat de Here echt aan de kant van Elia en zijn knechten staat en hun werk wil belonen. Je zou het een beetje kunnen vergelijken met wat ik een paar weken terug op het journaal zag toen president Clinton het Nederlandse poldermodel zat te prijzen. Dan voel je een zekere erkenning. Hoeveel te meer moet dat hier geweest zijn nu de Here zijn knecht zoveel eer verleend. Wat zien we hier de Here betrokken bij wat er op aarde in zijn Naam en voor zijn eer gebeurt.

Tevens vinden we hierin natuurlijk een voorspel op de grote triomftocht van de Here Jezus in de hemel. Die de hemel binnenging als de grote overwinnaar op de duivel. Die de hemel binnenging als de grote Middelaar voor alle mensen. Die de hemel binnenging als de volmaakte Profeet en Leraar.

Ja, de hemelvaart van Elia is teken van God trouw en liefde voor zijn verbondsvolk. Teken van Gods nabijheid. Dat in de eerste plaats.

Was de nabijheid van de Here al zichtbaar in de hemelvaart van Elia. Hij wordt nog meer zichtbaar **in de ambtsopvolging van Elisa**. Als Elia van Elisa weggenomen is, staat hij daar alleen. Hij wist dat het afscheid van Elia nabij was. Maar als het dan zover

is, dan is de pijn en het verdriet toch hevig. Zo hevig dat hij zijn kleuren scheurt ten teken van rouw.

Maar hij weet ook dat aan de voorwaarde is voldaan. Hij heeft Elia naar de hemel zien opvaren. En hij weet dat hij dus zijn erfdeel krijgt: een dubbel deel van de geest van Elia. En als hij naar de plek kijkt waar Elia had gestaan voor hij werd weggenomen, dan ziet hij nog een bevestiging van de vervulling van zijn wens: de mantel van Elia. Het ambtsgewaad van Elia. En wat de staf was voor Mozes, was deze mantel voor Elia. Deze mantel was het symbool van het ambt waartoe de Here hem had geroepen en waardoor de Here krachten deed. Zo had Elia zo-even nog met deze mantel op het water van de Jordaan had geslagen, waardoor de rivier gestopt was met stromen. Zoals Mozes in zijn tijd zijn staf had uitgestrekt over de Schelfzee. Waardoor die gestopt was met stromen. En het feit dat deze mantel achter was gebleven bij het vertrek van Elia naar de hemel, was dus voor Elisa een verdere bevestiging van de Here dat Elia wel weg gegaan was van de aarde, maar dat de Geest van God die Elia bezielde had, Israël niet verlaten had. De Here is nog altijd met zijn Geest onder zijn volk. Ja, dat de Here die Geest op hem had laten neerdalen. Zo ontvangt Israël wel een andere dienstknecht, maar de dienst gaat gewoon door. En dat maakt de Here vervolgens dan ook aan de mensen in Israël duidelijk. Als Elisa terugkeert en voor de Jordaan komt te staan, op de plaats waar hij daarnet nog met Elia had gestaan. De profeten van Jericho staan daar nog te wachten. Dan neemt hij net als Elia gedaan had de mantel en slaat ermee op het water. En dan roept hij: waar is de Here, de God van Elia, ja Hij? Dit is geen uitdagende uitroep van Elisa. Of een uitroep van iemand die zich afvraagt of de God van Elia er nog wel is. Daar is bij Elisa geen twijfel over. Eerder spreekt deze roep van Elisa van eerbied en huiver. Hij heeft Elia ten hemel zien varen. Hij heeft de mantel van Elia gekregen. Maar het vertrouwen is er nog niet helemaal om van die kracht gebruik te maken.

Je zou het enigszins kunnen vergelijken met een jongere die volkomen onverwacht op zijn zestiende verjaardag een sleuteltje ontvangt. En ontdekt dat die hoort bij een spik-splinternieuwe scooter. Je moet als ouders je kind dan even een duwtje geven voordat hij werkelijk gelooft dat hij voor hem is. En zelfs als hij op het zadel gaat zitten en de sleutel in het slot steekt om de motor voor het eerst te laten draaien, dan moet hij eerst nog een keer naar zijn vader kijken. Zo van: mag ik hem echt omdraaien. En als zijn vader hem dan bemoedigend heeft toegeknikt, durft hij het pas. Zo staat Elisa hier ook

aan de oever van de Jordaan, maar dan met een nog veel grotere huiver dat dat joch met zijn scooter. En daarom roept hij de Here aan. Wetend dat hij niet door eigen kracht de Jordaan zal kunnen laten stoppen met stromen. En dan bewijst de Here, dat Hij inderdaad zo met hem is als Hij met Elia geweest is. De Jordaan stopt met stromen. En Elisa steekt over. Voor de ogen van de profeten van Jericho. En die profeten zullen ongetwijfeld ook door allerlei gevoelens bevangen zijn. Aan de ene kant het verdriet dat Elia er niet meer is. Maar aan de andere kant de vreugde dat er niets verandert: de kracht van de Here is nog altijd met hen.

Zo laat de Here hier zijn dienstknechten ervaren dat zijn zegen, zijn kracht en zijn liefde niet afhankelijk is van de dienstknechten die Hij geroepen heeft. Zeker, de Here gebruikt mensen. Ook vandaag doet de Here dat. De Here heeft u deze ambtsdragers gegeven om onder ons met zijn Geest te werken. De Here laat hen met zijn Woord rondgaan in ons midden. De Here zoekt ons door middel van hen op in onze huizen. De Here laat de diakenen zijn barmhartigheid in de gemeente bewijzen. Telkens door mensen. Zwakke en zondige mensen. Mensen die we misschien niet zo mogen of mensen aan wie we verknocht zijn. Maar de Here leert ons hier dat we altijd achter die mensen moeten kijken. Want daarachter is Hij bezig. Die mensen zijn de instrumenten in zijn hand. Ook als hij ambtsdragers of gemeenteleden wegneemt die van grote betekenis voor ons zijn, dan wil dat niet zeggen, dat de Here ons verlaat. Ook na het vertrek van die mensen blijft de Here dezelfde.

En de Here gaat door. Hij gaat door met ons, zijn volk hier op aarde. Hij zal ons niet vergeten, maar ons telkens weer alles geven wat wij voor lichaam en geest nodig hebben. Want Hij is onze Vader in de Here Jezus Christus. Die wel van ons is weggegaan. Die van de aarde naar de hemel is opgevaren. Maar die ons niet als wezen heeft achtergelaten. Want zijn Geest is nog altijd bij ons. Zijn Geest van liefde en genade. Zijn Geest die elke zondag weer ons de vergeving van onze zonden laat bekendmaken. Die ons elke zondag weer wijst op onze volkomen redding in Jezus Christus. Want daar gaat het om, broeders en zusters. Dat we daarop ons oog gericht houden: op Jezus Christus, die gekruisigd is om onze zonden, maar die is opgestaan uit de dood en aan de rechterhand van God zit om zijn kerk, om ons, tot volkomen heerlijkheid te brengen. En wat er ook gebeurd. Niets of niemand kan onze Here daar vanaf houden. **Amen.**